

מכתב לבוחר המרכז החופשי

הוא יודע שבכנסת הבאה תהיה כל יוזמה שלו כפופה להכמתם של העסקנים הקטנים, אשר עליהם שפך אש וגפרית אך אתמול.

כל זה נכון. פה ושם יתנו לתמיר לנאום, להגיש הצעות, להוכיח שהוא קיים.

אבל אין לו מה לחלום על פעולה אופוזיציונית אמיתית, חריפה, נמרצת, תקיפה — מן הסוג שהפך את סיעות העולם הזה והמרכז החופשי לשמידבר בכנסת הקודמת.

יכול להיות ששמואל תמיר עצמו יקבל פיצוי על הריסת המרכז החופשי.

בראשית המשא-והמתן דרש תמיר שיוסכם מראש מי יהיו שרי הליכוד הימני, אם יצטרף הליכוד לממשלה הבאה של גולדה מאיר.

הוא רצה שתובטח כהונת שר גם לו. מאחר שגח"ל סירב לדון על כך בפרהסייה, אין לדעת מה הוסכם. אולם עצם דרישתו של תמיר מעניינת מאד. היא צריכה לעניין גם אותך.

הכוונות שלחצו למען הקמת הליכוד לא עשו זאת כדי להקים אופוזיציה. הם יודעים שאין שום סיכוי — לפחות בשנים הקרובות — שהליכוד יהווה "אלטרנטיבה לשילטון". מה הם רוצו?

אריק שרון אינו טיפוס שיישב בכנסת ויגיש הצעות חוק פרטיות. הוא ביצועיסט. הוא רוצה להיות שר.

בשעת-המשבר במשא-ומתן קמה לפתע קבוצה של מיליונרים, והפעילה את השפעתה העצומה על גח"ל. שני נשיאים של התאחדות התעשיינים — מארק מושביץ וולמן סוזאייב. אילהרקנות עובד בן-עמי. המולטי-מיליונרים של חרות — יעקב מרדור ויוסף קרמרמן. מדוע? מה המריץ אותם?

הם אינם מעוניינים באלטרנטיבה בעוד תריסר שנים הם מעוניינים ב"תכלית". האינטרסים הכלכליים שלהם מחייבים את ישיבת נציגיהם ליד שולחן הממשלה. שם מחלקים את המיליונים. שם קובעים מי יקבל מה. לכן התנגדו כולם לפרישת בגין מן הממשלה. עכשיו הם רוצים לחזור.

גולדה רוצה בכך. אין זה סוד. עסקני מפא"י מעוניינים גם בקארטל — נוסח בדר-עופר — שיאפשר את ניהול העסקים בשקט, בלי רעש.

אם ייכנס הליכוד בממשלה, לא יוכל פזג המרכז החופשי בתוכו להשמיע אף ציוץ או פויוציוני. הוא יהיה מוכרח לשתוק. אפילו אם שמואל תמיר לא יהיה שריהסער בממשלת גולדה-רפאלי-ימולט.

הי'ג'זאגים

איך נגרר תמיר למצב כזה? זהו קטע נוסף בדרך הזיגזאגים שלו מאז קום המדינה.

תחילה היה איש חרות, אך לא הסתדר עם בגין ופרש. אז השמיץ את חרות בפה מלא.

בתקופה זו זכה בצדק להילה מיספטיה, כאשר ניהל (יחד עימי) את המערכה הגדולה לטיהור צמרת המיש"טרה, ואת מיספס קסטנר.

לאחר מכן הקים את "המישטר החדש". כדי ללכת באופן עצמאי לבחירות של 1959. סיסמותיו היו ליברליות ומתקדמות. ירחקות מכל פאתוס לאומני. אולם ברגע האחרון גרע תמיר, ולא הלך.

תחת זאת חזר ב-1965 לחרות, אותה השמיץ במשך עשר שנים ומעלה. הוא ניהל את מערכת-הבחירות של גח"ל לכנסת. את המהבסטה על פולחן האישיות של מנחם בגין, ונכנס לכנסת הששית.

במשך שנה וחצי, שבהם פיתחה סיעת העולם הזה שיטה חדשה ומקורית של מאבק פרלמנטרי תקיף ורצוף. ישב תמיר על ספסלי חרות ושתק מאונס. אז אמר אליעזר שוסטק בישיבת גח"ל ש"אורי אבנרי עושה לבדו יותר מ-26 חברי סיעת גח"ל".

כתוצאה מכך פרש תמיר מגח"ל, והקים את סיעת המרכז החופשי. בהדרגה אימצה לעצמה סיעה זו את כל השיטות של סיעת העולם הזה. אני מרשה לעצמי לומר שלא היה אף מכ"ש שיר פרלמנטרי אחד שהמרכז החופשי לא העתיקו מאיתנו.

(אין זה בהכרח ציון-לנגאי. היפאנים העתיקו את כל הדגמים שלהם מאמריקה ומאירופה, והם מייצרים סחורה טובה. מבחינה זו, היו אנשי המרכז החופשי ה"יפאנים" של הכנסת.)

עכשיו, לפתע, התקפל המרכז החופשי וי' נכנס שוב לכנסייה-הזהב. פורמה קטנה ויעילה מצטרפת לקארטל הגדול, החורים כל יוזמה חופשית, אך המכביצה רווחים טובים.

יש בפרשה זו קודרה אחת, שאי-אפשר לעבור עליה בשתיקה.

הלקודה של בדר-עופר.

לחמנו. תמיר ואני, נגד כל שלבי המזימה השפלה הזאת. הפסדנו את המערכה (ואיך יכולנו לנצח, מול ריי כוז כביר כזה של כוח רודני?) אך הצלחנו לעורר את

מכל הבוחרים בבחירות הקרובות, אתה וחבריך נמ' צאים במצב הקשה ביותר.

אתה התכוונת להצביע בעד סיעה צעירה ורעננה, שניהלה בכנסת מאבק נמרץ. סיעה קטנה, שהכריזה מיל-המה על הסיעות הגדולות. סיעה אשר מנהיגה הטיף השכם והערב נגד ההתנוונות של גח"ל, נגד המזימות המשותפות של גח"ל והממך.

מישאלי דעת-הקהל ניבאו לסיעה זו הישג נכבד בי-בחירות.

ועכשיו, סיעה זו נעלמה. נעלמה בתוך הליכוד של גח"ל ושות'. מה תעשה עכשיו?

בגלל או למרות?

הבוחרים הפוטנציאליים של המרכז החופשי התחלקו לשני פוגים.

הסוג הראשון היה מורכב מקנאי, ארץ-ישראלי השל-מה. אותם הרוצים בסיפוח כל השטחים המוחזקים, בהת-נחלות בשכם ובמאללה, באימפריה יהודית גדולה.

אמנם, זה היה קצת מוזר, מכיוון שבשעת הפילוג בחרות התנגד דווקא שמואל תמיר לדיבוריהם של ותיקי חרות על ארץ-ישראל השלמה. אולם אחרי מילחמת ששת-הימים עלה תמיר על גל זה, וייתכן שהצטרפת אליו מתוך אמונה שהוא קיצוני יותר מבגין בשטח זה.

אם כן, חוששני שאין לי מה להציע לך, ומקומך בליכוד הימני. אתה יכול להפסיק לקרוא את מיכתבי כאן.

אבל היה סוג שני של אוהדי המרכז החופשי. אותם שתמכו בו לא בגלל הפאתוס של ארץ-ישראל השלמה, אלא למרות הפאתוס.

אותם שפשוט חיפשו משהו חדש ורענן, משהו שאין תווית של אידיאלוגיה ישנה דבוקה בו, משהו שאפשר לסמוך עליו שילחם בכנסת, שיחשוף שיחיתויות ויפעל למען האורח.

אם אתה אחד מאלה, אני מציע לך: בגלל אותם הנימוקים, הצבעי'נא בעדנו.

הייתי יכול לעשות לי עבודה קלה, ופשוט לצטט כאן את נאומו של שמואל תמיר על גח"ל.

לא נאום אחד או שניים. עשרות ומאות. על ההתנוונות של גח"ל, שחדל מזמן להיות אופוזיציה של ממש.

על ההתרספות של גח"ל בפני השילטון. על שיתוף-הפעולה של גח"ל עם פינחס ספיר ככל פרשות השחיתות, החל בקרויספיר וכלה בפרשת "אומיקארס".

על "האופוזיציה של הוד מלכותה", המנסת את ידיה של גולדה.

על מעשה-הנבלה של מזימת בדר-עופר, שי' לא היתה (לדברי תמיר) אלא מזימת ספיר-בגין.

כאמור, זה קל. יכולתי למלא כאן כמה וכמה עמודים בחומר-קריאה מרתק.

בתוך המלכודת

אבל אני רוצה לדעת בדרך הקלה, אני רוצה להשתדל לשכנע אותך לגופו של עניין.

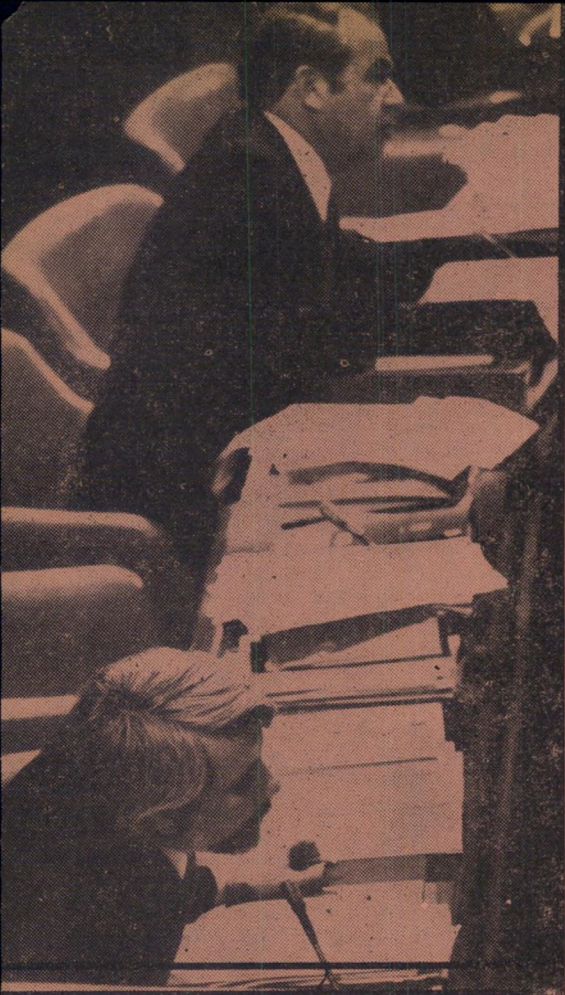
שמואל תמיר לא רצה להצטרף לליכוד הי' ימני. אתה יודע זאת.

הוא נכנס למלכודת שהטמין לעצמו. הוא הציע את הליכוד כטכסיס-פירסומת, מתוך ביטחון גמור שמנחם בגין ידחה אותו על הסף.

כשנכח בטעותו, ניסה כמה פעמים לטרפד את הליי-כוד. עוד ברגע האחרון ניסה לקפוץ מן העגלה. אולם קבוצת-עסקני המרכז החופשי הכריחה אותו לחזור אליה.

מדוע ניסה תמיר להימלט מן הליכוד? מפני שהבין שזהו סופו של המרכז החופשי.

תמיר יודע שלא תהיה לו שום אפשרות של פעולה פרלמנטרית רצינית בתוך סיעת-ענק, בה ישלטו האינטר-סים של גח"ל. הוא יודע שהמיליונרים של גח"ל, שהכ-ריעו למען הליכוד, אינם רוצים במאבק אופוזיציוני.

תמיר ואבנרי במאבק נגד חוק בדר-עופר, בליל-השימורים

המדינה כולה להבנת הכוונה המרושעת של גח"ל והמערך. היה זה סוד נגזר, שהמזימה בולדה קמה מפני שהמערך רצה לחלל את פיעת העולם הזה, ונגח"ל רצה לחסל את המרכז החופשי.

השגנו הבטחות פומביות של מיטב המדענים בארץ, שיבחרו בעד אחת הסיעות הקטנות. טובי הפרשנים קראו לתמוך בסיעות הקטנות, מפני שאין להן תחליף בכנסת.

הם התכוונו לסיעת העולם הזה והמרכז החופשי. עכשיו הצטרף תמיר לפיעת בדר, מבלי שהמזימה בוטלה. פירוש הדבר, למעשה, שהוא מצטרף למזימת בדר-עופר וייהנה ממנה. ייתכן מאוד שהמועמד השלישי או הרביעי של הי' מרכז החופשי ייכנס לכנסת בעזרת קנונייה זו, על השכון הקולות הגנובים.

איך אתה מרגיש לנוכח אפשרות זו?

אין ברירה

אינך יכול להצביע בעד הליכוד הימני. הצבעה בעד פירושה התכשורת לכל שאיפותיך ומטרותיך.

אם כן, בעד מי תצביע?

בעד המערך? מובן שלא. בעד ל"ע, המשרתים את השילטון על כל צעד ושעל, שנמלטו בבוסת-פינים מחזית המלחמה בכפייה הדתית (אתה זוכר את "הוק-האוונר"?) אין מנוס מן המסקנה: הסיעה היחידה שתמלא את החלל שנוצר היא סיעתנו. היא קדמה למרכז החופשי, והיא נשארה אחריו. אין היא הולכת בויג'זאגים, ואין היא מחפשת קוגניטטורה. היא פועלת כפי שהיא פועלת, מפני שלשם כך נוצרה ולשם כך היא קיימת.

אינך מסכים לכל דיעותינו. יתכן שאתה חולק על כמה מהן. אך האם זה חשוב?

חשוב שבכנסת השמינית תהיה לפחות סיעה אחת שתנהל מאבק אופוזיציוני נמרץ, שתבקר את מעשי השילי-טון, שתחשוף מעשי עוול ושחיתות, שתדע איך להילחם בזירה הפרלמנטרית, שהביווקרטית תפחד מפניה.

סיעה שתהווה אלטרנטיבה לאופוזיציה. אין תחליף לסיעתנו. גם אתה יודע זאת.

אני מציע לך להסיק את המסקנה. כמי' קוב' לתת את קולך לבחירת המועמד הי'נצ או הי'נצ של הליכוד הימני (מי זה?) ולהכניס עוד עסקן אפור לכנסת, השתמש-נא בקולך היקר כדי להבי' טיח שבכנסת הי' שמינית לא ידעך ניצוץ האופוזיציה הלוחמת. בברכה,

אורי אבנרי